

Janez Zalaznik je diplomiral iz slikarstva na ALUO v Ljubljani leta 1987 pri prof. Janezu Berniku. Zalaznik je prvenstveno slikar, ukvarja pa se tudi z grafičnim oblikovanjem, piše strokovna besedila in šolske priročnike o likovni umetnosti, za Razglede in Ampak pa je pisal članke o razstavah doma in v tujini. Zalaznik se že vrsto let ukvarja s fotografijo in je zanj prejel številne nagrade in priznanja na domačih in mednarodnih natečajih. Njegove fotografije so bile objavljene v Mladini in tujih revijah Digital Photographer in Digital Photographer Magazine. Imel je niz samostojnih slikarskih razstav doma in v tujini.

JANEZ ZALAZNIK
ULICE SO NAŠE!
 Fotografsko-dokumentarna razstava
 Galerija **Peti štuk**
 Filozofska fakulteta v Ljubljani
 16. 3. 2021 - 13. 4. 2021

Univerza v Ljubljani
**FILZOZOESKA
 FAKULTETA**

Filozofska fakulteta, UL
 Galerija Peti štuk
 Vodja galerije: dr. Mateja Gaber

V službi njenega veličanstva, dokumentarne fotografije

Šokantne podobe! Se je to, kar razkrivajo fotografije, res zgodilo v vašem mestu?

Da, prizori na njih so resnični. Fotograf je bil na kraju dogajanja. Vsak petek je spremljal dogodke na demonstracijah proti avtoritarnim ukrepom vlade, vse od marca 2020 do marca 2021. Vladna represija je na demonstracijah dobila monstruozni podaljšek v obliki policijskega nasilja. Kajti v pomladnih mesecih 2020 je policija proteste najprej le nadzorovala, a že kmalu nadzor zaostri. Že najmanjša protestna gesta je postala prekršek. Nekatere protestnike so oglobili, z drugimi nasilno obračunali. Brutalnost policijskih postopkov pa se je v jeseni in pozimi 2020/21 le še stopnjevala. V fokusu oblastniškega nadzora in kaznovanja so bili predvsem intelektualci, še posebej umetniki, in tako imenovani "nevladniki". Poleg avtoritarnosti vlade, ki je za svoje namene izkoriščala kritične razmere pandemije, kot tudi represivni aparat države, so se vzroki za upor ljudstva kar množili. Prvič so se ljudje zbrali na Trgu republike v Ljubljani zaradi vladnih finančnih malverzacij pri nakupu medicinske opreme. Nato je kmalu sledil cunami menjav vodilnih kadrov v vseh družbenih podsistemih – od kulture do zdravstva in državnih organov, od omrtvičenja sodne oblasti do zadužitve šolskega sistema ter ogrožanja avtonomije univerze, od svobode govora in javnih medijev do nevladnih organizacij in avtonomne cone Rog... Delovanje parlamenta je bilo ohromljeno. Tisto, kar je najbolj pestilo vse državljane in državljanke, so bili nerazumni, nestrokovni in čezmerni represivni ukrepi, ki so hromili vsakršno življenje, ne le javno.

Zalaznikove fotografije so pretresljive in hkrati fascinantne zaradi svojega estetskega učinka. Imajo močno zgodbo in skladno kompozicijo. Posnel je nešteto fotografij in tukaj pred vami je le stotinka tega materiala. Izbor ni naključen, pa vendar bi lahko izbral drugih petnajst fotografij, ki bi z enako pripovedno močjo in osredotočenostjo prikazovale dogodke preteklega leta. Fotograf je očitavec, ki v določenem trenutku pritisne na sprožilec, a v tem dejanju že tiči interpretacija resničnosti. Četudi ena izmed definicij pravi, da je dokumentarna fotografija objektivni zapis resničnosti, je hkrati tudi subjektivni pogled fotografa, ki se vanjo vpiše kot subjekt izjavljanja. Ustavljeni trenutki, zamrznjeno gibanje, iskrica naključja, tukaj in zdaj, ko realno zažge fotografsko "emulzijo". Zalaznikove fotografije pričajo o stopnji svobode v državi, so lakmusov papir, in morale bi nas napotiti k reakciji. Osredotočenost in spontanost hkrati: pogled fotografa, klik, rodi se podoba, rodi se čustvo, travmatične fotografije hromijo govorico, to, kar vidite, vas šokira, obmolknete. V sebi zatajate krik. Kaj je s svobodo? Kam je poniknila?

Vesna Teržan, uni. dipl. umetnostna zgodovinarica